

התחלקו באידת
הגבורה

רוצים משיח במהרה?
גבורה

בסייד

מפתח הלכך מתוך אמונה לפרשת "וישב" / מירב מגני

גבורתה של תמר

מי הייתה תמר? מה היו מעשיה?

השלימו את הקטע הבא ותזכרו... (פרק ל"ח פסוקים ו'-כ"ד)

ליהודה נולדים _____ בניים. בנו הבכור _____ מתחתן עם _____. הוא חוטא, ה' מענישו והוא _____ . מאחר ולא היו לער ילדים מבקש יהודה מבנו השני _____ להתחתן עם תמר. גם הוא חוטא ומת. כעת מפחד יהודה לתת לתמר את בנו הקטן _____. הוא חושש שגם הוא ימות. הוא חושב שתמר _____ במות הבנים. תמר מחליטה _____ במשפחת יהודה וללדת ליהודה בנים. תמר מתחפשת לאישה אחרת, יהודה נמצא איתה והיא _____ ממנו. הוא משאיר לה את חפציו האישיים (חותמתו, פתיליו ומטהו). כשבא לקחת את חפציו היא _____. כעבור כמה חודשים שומע יהודה שתמר כלתו בהריון. יהודה בטוח שתמר זינתה, הוא פוסק את דינה – הוציאוהו _____ .

תרמילו (תמר / ער / שלושה / הרה / אונן / מת / אשמה / תישרף / לדבוק / שלה / נעלמת)

קראו את הפסוק ואת פירוש רש"י שאחריו:

"וַיֹּאמֶר יְהוָה הוֹצִיאוּהָ וְתִשְׂרָף. הוּא מוֹצֵאת וְהִיא שְׂלָחָה אֶל חַמִּיהָ לֵאמֹר: לֹאִישׁ אֲשֶׁר אֶלֶה לּוֹ אֲנִי הָרָה. וְתֹאמַר הִכָּר נָא לְמִי הַחֲתָמֶת וְהַפְתִּילִים וְהַמָּטָה הָאֵלֶּה".

רש"י: והיא שלחה אל חמיה: לא רצתה להלבין פניו ולומר ממך אני מעוברת, אלא "לאיש אשר אלה לו". אמרה: "אם יודה מעצמו - יודה, ואם לאו - ישרפוני, ואל אלבין פניו". מכאן אמרו נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים (סוטה י' ע"ב).

- 1) מדוע לא סיפרה תמר שהיא הרה מיהודה?
- 2) כיצד בכל זאת ניסתה תמר להציל את עצמה מבלי לפגוע ביהודה?
- 3) מה לומדים חז"ל ממעשה תמר?
- 4) כיצד מעשה תמר מבטא גבורה?

גבורתו של יהודה

"וינפר יהודה, ויאמר צדקה ממני..."

הסבירו, מדוע קשה במקרה זה להודות ברבים בצדקותה של תמר?

_____

התחלקו באידת
הגבורה

רוצים משיח במהרה?
כיצד מעשיהו של יהודה מבטא גבורה?

כיצד מעשיהו של יהודה מבטא גבורה?

גבורתם של תמר ויהודה מולידה ...

"וַיְהִי בַעֲת לְדַתָּהּ וְהִנֵּה תְאוּמִים בְּבִטְנָהּ:

וַיְהִי בְלִדְתָהּ וַיִּתֵּן יָד וַתִּקַּח הַמְיֻלְדֹת וַתִּקְשֶׁר עַל יָדוֹ שְׁנֵי לֵאמֹר זֶה יֵצֵא רֹאשְׁנָה.

וַיְהִי כַּמְשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יֵצֵא אָחִיו וַתֹּאמֶר מַה פָּרַצְתָּ עָלַיךָ פָּרֹץ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פָּרֹץ."

קראו את הפסוקים ממגילת רות המתארים את שושלת פרץ:

"וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פָּרֹץ: פָּרֹץ הוֹלִיד אֶת חֲצֹרֹן, וְחֲצֹרֹן הוֹלִיד אֶת רֵם, וְרֵם הוֹלִיד אֶת עַמִּינָדָב.

וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת נַחֲשׁוֹן, וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת שְׁלֵמָה, וְשְׁלֵמוֹן הוֹלִיד אֶת בְּעֵז, וּבְעֵז הוֹלִיד אֶת

עוֹבֵד, וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת יִשִׁי, וַיִּשִׁי הוֹלִיד אֶת דָּוִד" (רות פרק ד')

פסוק

מי נולד משושלת פרץ? קראו את המדרש הבא:

בכל שבת אנו שרים: "ימין
ושמאל תפרוצי ואת ה'
תעריצי, על יד איש בן
פרצי..." מתוך הפיוט לך
דודי אותו כתב רבי שלמה
אלקבץ. מיהו 'איש בן
פרצי'? מה אנו מבקשים
מהקב"ה בתפילה זו?

"שבטים היו עוסקים במכירתו של יוסף,
ועקב היה עוסק בשקו ובתעניתו,
ויהודה עוסק לקחת אישה,
והקב"ה בורא אורו של מלך המשיח" (מדרש רבה).

סמנו בצבע אדום במה היו עוסקים כל אחד מהדמיות.

במה היה 'עסוק' הקב"ה?

מה הכוונה 'אורו של משיח'?

שאלו את הוריהם מדוע 'אורו של משיח' נברא בזמן שכולם עוסקים?

פסוק

חידות וחידודים /
הראל זילברנגל,
"מורשת מנחם"
גבעת שמואל

המצווה בפרשה – "ויקרע יעקב שמלותיו"
כאשר יעקב אבינו שומע על מות בנו הוא מתכנס בתוך עצמו ומתאבל.
היהדות מלמדת את האדם לעצור את חיייו אם קורה דבר מצער כמו
פטירת הורים או חלילה קרובים אחרים, להתכנס במשך שבעה ימים
מבלי ללכת לעבודה ולא לשום מקום אחר. כל זה נועד שהאבל יחשוב
ויהרהר על האסון שקרה ומתוך כך יתחזק להתקרב אל אביו שבשמיים.
כך נהג גם יעקב אבינו כאשר קיבל את הבשורה.

התחלקו באידת
הצבירה

רוצים משיח במהרה?

דבר תורה לשבת פרשת "וישב":

ער ואונן מתו ולא השאירו בנים בעולם.
 תמר ממתנה שיהודה חמיה ייתן לה להתחתן עם שלה, בנו השלישי.
 יהודה חושש לתת את שלה לתמר פן ימות אף הוא.
 תמר רוצה להידיבק במשפחת יהודה. היא רוצה ללדת בנים כדי להקים את שבט יהודה, לכן היא באה בערמה ליהודה והרה לו. כאשר יהודה שומע שמועות שתמר הרה לזנונים הוא פוסק שעליה להיענש. תמר מוצאת להישרף ומחליטה למות, ובלבד לא להלבין את פניו של יהודה ברבים, בכך שתספר לכולם שהיא הרה ממנו. היא רומזת ליהודה בצניעות על ידי שמראה לו את החותמת הפתילים והמטה. כשיהודה מגלה את האמת הוא מיד מודה ואומר: "צדקה ממני". זה לא קל להודות ולפרסם לכולם את האמת, אבל יהודה מתגבר על הבושה, מתמלא בענוה ומודה.
 יהודה ותמר זוכים בזכות גבורתם להקים זרע של מלכים בישראל. דוד מלך ישראל נולד מפרץ, בנם של יהודה ותמר. חכמים מלמדים שהמשיח נולד מתוך סיפור הגבורה של יהודה ותמר, כפי שכתב רבי יהודה אלקבץ בפיוט "לכה דודי": "ימין ושמאל תפרוצי, ואת ה' תעריצי, על יד איש בן פרצי" - הלא הוא מלך המשיח, שיהיה מזרעו של פרץ.

מידה בפרשה – "הוכח תוכיח את עמיתך"
 יוסף דאג מאוד לשלום אחיו. הוא דאג לשלומם ורצה כל הזמן שישפרו את המידות (התכונות) שלהם. כך מדייקים פרשני התורה מהפסוק: "ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביהם". לא נאמר כאן 'ויספר יוסף אל אביו דברי רעה', אלא "ויבא יוסף". מה אנו לומדים מהשינוי? שיוסף שמע איך מדברים הבריות על התנהגות האחים נתעצב מאוד. מתוך כך בא אל יעקב כדי שהוא כראש המשפחה יחנך אותם כראוי.

מה חסר? השלימו לפי הפסוקים.

א. "וישב יעקב בארץ מגורי אביו ב _____ " (ל"ז, א')
 ב. "וישראל אהב את יוסף מכל בניו ועשה לו _____ " (ל"ז, ג').
 ג. "ויאמרו לו אחיו: _____ עלינו?" (ל"ז, ח').
 ד. "ויקנאו בו אחיו, ואביו _____ " (ל"ז, י"א)
 ה. "ויאמר _____ " (ל"ז, ט"ז).
 ו. "ויאמרו איש אל אחיו: הנה _____ " (ל"ז, י"ט)

התחלקו באידת
הטבורה

רוצים משיח במהרה?

בלשון הפרשה

כתבו את המשפטים הבאים בלשון הפרשה

א. יעקב ציפה לראות מתי יתקיים החלום (ל"ז, י"א)

_____

ב. ראובן הציע לא להרוג את יוסף (ל"ז, כ"א)

_____

ג. הגעתי לפה במעשה גניבה מארץ כנען (מ', ט"ו)

_____

מה הקשר?

מתחו קו בין שתי מילים
הקשורות האחת לשנייה.

יוסף	עוזים
עמק	כסף
עשרים	סלים
שעיר	האופים
שר	חברון
שר	כתונת פסים
פוטיפר	המשקים
שלושה	המלך
אסירי-	הטבחים

שאלת אתגר:

יעקב אבינו קורע את בגדיו כשהוא מתבשר על 'מות בנו'. על מי עוד מסופר שקרע את בגדיו בפרשה? ומי עוד קרע את בגדיו בתנ"ך כששמע בשורה קשה?

מה נכון?

כתבו נכון / לא נכון לגבי המשפטים הבאים

- א. יהודה הציע למכור את יוסף לישמעאלים - _____
- ב. האחים מכרו את יוסף בעשרים כסף - _____
- ג. פוטיפר היה שר האופים - _____
- ד. שר האופים ושר המשקים הושלכו למקום שיוסף היה אסור - _____
- ה. שר המשקים ראה בחלומו ענבים מצומקים - _____
- ו. שר האופים ראה בחלומו שלושה לחמים על ראשו - _____
- ז. ביום הולדתו פרעה החזיר את שר המשקים לתפקוד - _____